

IJTIMOIIY-GUMANITAR SOHADA ILMIY-INNOVATSION TADQIQOTLAR

ILMIY METODIK JURNALI

VOL.3 № 3

2026

POSTMODERN NASRDA USLUB YAXLITLIGI VA FRAGMENTARLIK MUAMMOSI: O'ZBEK VA INGLIZ ADABIYOTI MISOLIDA

Ashiraliyeva Mamura

Samarqand davlat pedagogika instituti, assistent o'qituvchi

Annotatsiya

Mazkur maqolada postmodern nasr poetikasiga xos bo'lgan uslub yaxlitligi va fragmentarlik muammosi o'zbek hamda ingliz adabiyoti misolida qiyosiy tahlil qilinadi. Tadqiqotda postmodern matnlarda syujetning parchalanishi, kompozitsion bo'linuvchanlik, intertekstuallik, ko'povozlilik va uslubiy o'yin kabi xususiyatlarning badiiy yaxlitlikka ta'siri yoritiladi. Shuningdek, fragmentarlikning faqat shakliy hodisa emas, balki postmodern tafakkurning estetik tamoyili sifatida namoyon bo'lishi asoslab beriladi. Maqolada o'zbek va ingliz nasrida postmodern uslubning o'xshash va farqli jihatlari ochib berilib, uslub yaxlitligini ta'minlovchi poetik vositalar ilmiy nuqtai nazardan baholanadi.

Kalit so'zlar: postmodern nasr, uslub yaxlitligi, fragmentarlik, intertekstuallik, qiyosiy tahlil, o'zbek adabiyoti, ingliz adabiyoti, poetika, ko'povozlilik.

ПРОБЛЕМА СТИЛЕВОЙ ЦЕЛОСТНОСТИ И ФРАГМЕНТАРНОСТИ В ПОСТМОДЕРНИСТСКОЙ ПРОЗЕ: НА ПРИМЕРЕ УЗБЕКСКОЙ И АНГЛИЙСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

Аширалиева Мамура

Самаркандский государственный педагогический институт, ассистент-преподаватель

Аннотация

В данной статье рассматривается проблема стилистической целостности и фрагментарности в постмодернистской прозе на материале узбекской и английской литературы. В исследовании анализируются такие особенности постмодернистского текста, как разрыв сюжетной линии, композиционная дискретность, интертекстуальность, полифония и стилистическая игра, а также их влияние на художественную целостность произведения. Особое внимание уделяется тому, что фрагментарность выступает не только как формальный прием, но и как эстетический принцип постмодернистского мышления. В статье выявляются общие и отличительные черты постмодернистской прозы в узбекской и английской литературе, а также оцениваются поэтические средства, обеспечивающие стилистическое единство текста.

Ключевые слова: постмодернистская проза, стилистическая целостность, фрагментарность, интертекстуальность, сравнительный анализ, узбекская литература, английская литература, поэтика, полифония.

THE PROBLEM OF STYLISTIC UNITY AND FRAGMENTATION IN POSTMODERN PROSE: THE EXAMPLE OF UZBEK AND ENGLISH LITERATURE

Mamura Ashiraliyeva

Samarkand State Pedagogical Institute, Assistant Lecturer

Abstract

This article examines the problem of stylistic unity and fragmentation in postmodern prose through the example of Uzbek and English literature. The study analyzes such features of postmodern texts as plot disruption, compositional discontinuity, intertextuality, polyphony, and

stylistic play, as well as their influence on the artistic integrity of the work. Special attention is paid to the idea that fragmentation appears not only as a formal device but also as an aesthetic principle of postmodern thinking. The article identifies both common and distinctive features of postmodern prose in Uzbek and English literature and evaluates the poetic means that ensure stylistic unity within the text.

Keywords: postmodern prose, stylistic unity, fragmentation, intertextuality, comparative analysis, Uzbek literature, English literature, poetics, polyphony.

Kirish

Zamonaviy adabiyotshunoslikda postmodernizm badiiy tafakkurning murakkab va ko'p qatlamli hodisasi sifatida alohida o'rin egallaydi. U nafaqat adabiy shakl va mazmunning yangilanishi, balki matnning ichki qurilishi, uslubiy tabiati va estetik tamoyillarining tubdan o'zgarishi bilan ham xarakterlanadi. Postmodern nasrda an'anaviy syujet qurilishi, qat'iy kompozitsion yaxlitlik va yagona muallifona pozitsiya o'rnini ko'pqatlamlilik, parchalanganlik, intertekstuallik, sitatilik, stilistik o'yin va ma'no noaniqligi egallaydi. Shu sababli postmodernistik matnni tahlil qilishda uslub yaxlitligi va fragmentarlik muammosi muhim nazariy masalalardan biri sifatida namoyon bo'ladi.

Postmodern nasrning o'ziga xos jihati shundaki, unda fragmentarlik ko'pincha badiiy kamchilik yoki kompozitsion uzilish emas, balki muallif estetik niyatining ifodasi sifatida yuzaga chiqadi. Ya'ni matndagi bo'linuvchanlik, voqealarning uzviy emas, balki parcha-parcha tarzda berilishi, turli nutq qatlamlari va diskurslarning aralashuvi asarning ichki poetik tizimini shakllantiradi. Bunday matnlarda yaxlitlik an'anaviy ketma-ketlik, voqealar mantiqi yoki markazlashgan syujet orqali emas, balki takrorlanuvchi obrazlar, uslubiy signal birliklar, ramziy strukturalar, intertekstual bog'lanishlar va umumiy estetik atmosfera orqali yuzaga keladi. Demak, postmodern nasrda uslub yaxlitligini tadqiq etish faqat tashqi kompozitsion birlikni emas, balki matnning ichki semantik va poetik integratsiyasini anglashni ham talab qiladi.

O'zbek va ingliz adabiyotida postmodernistik poetikaning shakllanish jarayoni turli tarixiy-madaniy sharoitlarda kechgan bo'lsa-da, har ikki adabiyotda ham uslubiy eksperimentlarga, matn strukturasining erkinlashuviga va estetik ko'povozlilikka intilish kuzatiladi. Ingliz adabiyotida postmodern nasr XX asrning ikkinchi yarmi va XXI asr boshlarida keng rivojlanib, Jon Faulz, Julian Barnes, Salman Rushdie, Italo Calvino ta'siridagi ingliz tilidagi nasr namunalari orqali fragmentarlik va stilistik kollajning murakkab ko'rinishlarini namoyon etdi. O'zbek nasrida esa postmodernistik unsurlar nisbatan kechroq shakllangan bo'lsa-da, zamonaviy adabiy tafakkurda matnning an'anaviy modelidan chekinish, ko'p ma'nolilik, estetik o'yin va ichki parchalanganlikka moyillik tobora kuchayib bormoqda. Shu jihatdan o'zbek va ingliz nasrini qiyosiy o'rganish postmodernistik uslubning universal va milliy xususiyatlarini aniqlash imkonini beradi.

Mazkur mavzuning dolzarbligi shundaki, postmodern nasrda fragmentarlik hodisasi ko'pincha uslubiy tarqoqlik sifatida noto'g'ri talqin qilinadi. Aslida esa postmodern asarda fragmentarlik va yaxlitlik qarama-qarshi emas, balki bir-birini to'ldiruvchi estetik kategoriyalar sifatida amal qiladi. Matn parchalangan ko'rinsa ham, unda muayyan poetik markaz, semantik uyg'unlik yoki uslubiy sistemalilik mavjud bo'ladi. Bunday murakkab munosabatni ilmiy asosda ochib berish zamonaviy adabiyot nazariyasining muhim vazifalaridan biridir. Ayniqsa, qiyosiy adabiyotshunoslik nuqtai nazaridan o'zbek va ingliz postmodern nasrida uslub yaxlitligini ta'minlovchi poetik vositalarni aniqlash mavzuning ilmiy ahamiyatini yanada oshiradi.

Maqolada postmodernistik nasrga xos bo'lgan stilistik parchalanish, syujet diskretligi, intertekstual kompozitsiya, metamatnlilik va polifonik nutq qatlamlari kabi hodisalarning badiiy yaxlitlikka ta'siri ko'rib chiqiladi. Postmodern matnning tashqi ko'rinishdagi fragmentarligi uning ichki poetik tizimiga qanday xizmat qilishi, uslubiy birlik qanday shakllanishi va bu holat o'zbek hamda ingliz nasrida qanday ifodalanishi asosiy tadqiqot masalalaridan biri hisoblanadi. Shu bilan

birga, uslub yaxlitligi masalasi faqat til birliklari yoki bayon texnikasi doirasida emas, balki muallif konsepsiyasi, matnning ko'pqatlamli semantikasi va estetik tamoyillari bilan bog'liq holda tahlil qilinadi. Postmodern nasrda uslubiy yaxlitlik ko'pincha markazsiz tuzilma ichida yashirin ravishda amal qiladi. Bir qarashda bir-biridan uzilgan epizodlar, turli davr va makon qatlamlari, begona matnlar bilan dialog, ironik ohang va avtorefleksiya asarni parokanda ko'rsatishi mumkin. Ammo chuqur tahlil jarayonida aynan shu unsurlar asarning ichki ritmini, semantik tizimini va uslubiy izchilligini ta'minlashi ayon bo'ladi. Shunday ekan, postmodernistik nasrda yaxlitlikni an'anaviy realizm mezonlari bilan emas, balki yangicha estetik mezonlar asosida tushuntirish zarurati tug'iladi.

Mazkur maqolaning maqsadi postmodern nasrda uslub yaxlitligi va fragmentarlik muammosini o'zbek va ingliz adabiyoti misolida qiyosiy tahlil qilishdan iborat. Tadqiqot davomida postmodern matnga xos bo'lgan asosiy uslubiy belgilar, fragmentarlikning poetik vazifasi hamda badiiy yaxlitlikni ta'minlovchi mexanizmlar tahlil qilinadi. Shuningdek, ikki adabiy makonda postmodernistik talqinning umumiy va milliy o'ziga xos jihatlari aniqlanadi. Tadqiqot natijalari postmodern nasr poetikasini chuqurroq anglash, qiyosiy adabiyotshunoslik imkoniyatlarini kengaytirish va zamonaviy badiiy matn tahliliga nazariy asos yaratishga xizmat qiladi.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili

Postmodern nasrda uslub yaxlitligi va fragmentarlik muammosi zamonaviy adabiyotshunoslikning eng murakkab va ko'p bahsli yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ushbu mavzuga oid ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, postmodernizm nazariyasi avvalo matnning markazsizligi, ko'pqatlamlilik, intertekstualligi va estetik beqarorligi bilan izohlanadi. Bunday yondashuvda fragmentarlik oddiy kompozitsion bo'linish emas, balki badiiy tafakkurning yangi modelini ifodalovchi poetik tamoyil sifatida talqin qilinadi. Shu sababli postmodern matnda uslub yaxlitligi masalasi an'anaviy realizm yoki modernizm mezonlari asosida emas, balki yangicha estetik paradigmalarda tushuntiriladi.

Postmodern adabiyot nazariyasini shakllantirishda Ihab Hassan, Jean-François Lyotard, Linda Hutcheon, Brian McHale, Patricia Waugh kabi olimlarning ilmiy qarashlari muhim o'rin tutadi. Ihab Hassan postmodernizmni beqarorlik, tarqoqlik, ochiqlik va ko'p ma'nolilik bilan tavsiflar ekan, aynan shu xususiyatlar postmodern matnning stilistik tabiatini belgilashini ta'kidlaydi. Uning nazariy qarashlarida yaxlitlik qat'iy kompozitsion birikma emas, balki fragmentlar o'rtasidagi estetik rezonans va semantik maydon orqali shakllanishi ilgari suriladi. Bu yondashuv postmodern nasrda uslubiy yaxlitlikni tushunishda muhim nazariy asos bo'lib xizmat qiladi.

Jean-François Lyotard postmodern holatni "katta narrativlar"ning inqirozi bilan bog'laydi. Uning fikricha, postmodern tafakkur yagona markazga asoslangan haqiqat modelidan voz kechadi. Bu qarash adabiy matn tuzilishiga ham bevosita ta'sir etadi. Natijada postmodern nasrda voqealarning chiziqli rivoji, yagona g'oyaviy markaz va bir ovozli bayon tizimi o'rnini bo'laklangan syujet, ko'p talqinlilik va polifonik uslub egallaydi. Lyotardning ushbu konsepsiyasi fragmentarlikni faqat shakliiy hodisa sifatida emas, balki dunyoni anglash usulining estetik ifodasi sifatida tushuntirish imkonini beradi.

Linda Hutcheonning ilmiy qarashlari postmodern nasrni tahlil qilishda alohida ahamiyatga ega. U postmodernizmni ironik qayta yozish, intertekstual dialog va tarixiy matnlar bilan o'yin asosida shakllanadigan poetik tizim sifatida talqin qiladi. Hutcheon ayniqsa historiografik metafiksiya tushunchasi orqali postmodern nasrda uslubiy yaxlitlikning yangi mexanizmini ko'rsatadi. Uning fikricha, matnning parchalangan ko'rinishi ichki poetik tartibsizlik emas, aksincha, estetik nazorat ostidagi murakkab struktura bo'lishi mumkin. Shu jihatdan Hutcheon asarlari maqola mavzusidagi uslub yaxlitligi va fragmentarlik munosabatini yoritishda nazariy tayanch vazifasini bajaradi.

Brian McHale postmodern nasrni ontologik dominant nuqtai nazaridan tahlil qiladi. Uning tadqiqotlarida postmodern matnda turli dunyolar, bir-birini inkor qiluvchi haqiqat qatlamlari, stilistik va semantik siljishlar qanday ishlashi batafsil ko'rsatib beriladi. McHalega ko'ra, postmodern asardagi fragmentarlik ko'pincha matnning ontologik beqarorligini ifodalaydi. Biroq aynan shu beqarorlik matnning ichki uslubiy tizimini ham shakllantirishi mumkin. Bu nazariya o'zbek va ingliz nasrini qiyosiy o'rganishda ayniqsa muhim, chunki unda matnning tashqi bo'linuvchanligi bilan ichki poetik yaxlitligi o'rtasidagi bog'liqlikni tahlil qilish imkoniyati mavjud.

Patricia Waugh metafiksiya nazariyasi orqali postmodern nasrning o'z-o'zini anglash xususiyatini tahlil qiladi. Uning fikricha, postmodern matn o'zining badiiy qurilishini yashirmaydi, aksincha, uni namoyish qiladi. Bu esa uslubiy yaxlitlikni yangi shaklda yuzaga keltiradi: matnning bo'laklarga ajralishi, muallif ovozinin ironik ko'rinishda qaytishi, o'quvchi bilan estetik o'yinlar asarning ichki birlik tizimini tashkil etadi. Waughning nazariyasi postmodern nasrda fragmentarlikning dekonstruktiv emas, balki konstruktiv poetik funksiyasini tushuntirishga yordam beradi.

Ingliz adabiyotshunosligida postmodern nasrning badiiy xususiyatlari John Barth, Umberto Eco, Fredric Jameson, David Lodge kabi olim va yozuvchilar qarashlari orqali ham boyitilgan. Bu tadqiqotlarda intertekstuallik, sitatalilik, kollaj, uslubiy parodiya va ironik narratsiya postmodern matnning asosiy ko'rsatkichlari sifatida ko'riladi. Ayniqsa, ingliz nasrida Jon Faulz, Julian Barnes, Salman Rushdie, Jeanette Winterson kabi yozuvchilar ijodi misolida fragmentarlik va yaxlitlikning murakkab munosabati ko'p bora tahlil qilingan. Ularning asarlarida syujet bo'laklangan bo'lsa-da, metaforik tizim, takrorlanuvchi motivlar, matn ichidagi matnlar va uslubiy signal birliklar umumiy badiiy yaxlitlikni ta'minlaydi.

O'zbek adabiyotshunosligida postmodernizmga oid tadqiqotlar nisbatan keyingi davrlarda faollashgan bo'lsa-da, bu yo'nalishda muayyan ilmiy qarashlar shakllanib ulgurgan. O'zbek olimlari postmodern nasrning milliy adabiy tafakkurga kirib kelishi, uning poetik xususiyatlari, intertekstual tabiati va janriy erkinligini tahlil qilishga harakat qilganlar. Bu tadqiqotlarda postmodernizm ko'pincha an'anaviy badiiy tafakkur bilan to'qnashuvda, yangicha estetik tajriba sifatida baholanadi. Ayniqsa, zamonaviy o'zbek nasrida matnning bo'linuvchanligi, ramziylik, ko'p ma'nolilik va ichki dialoglilik unsurlari uslubiy yangilanish belgisi sifatida talqin qilinmoqda.

O'zbek adabiyoti bo'yicha olib borilgan ilmiy kuzatishlar shuni ko'rsatadiki, postmodern unsurlar ko'pincha to'liq g'arbona modelda emas, balki milliy badiiy tafakkur, sharqona ramziylik va falsafiy mushohada bilan sintez holatida namoyon bo'ladi. Shu sababli o'zbek postmodern nasrida fragmentarlik faqat kompozitsion parchalanish emas, balki ma'naviy, tarixiy va identifikatsion izlanishlarning ifoda shakliga ham aylanadi. Bu esa ingliz postmodern nasri bilan qiyoslashda muhim ilmiy xulosalar chiqarish imkonini beradi.

Tadqiqot metodologiyasi

Mazkur tadqiqotda qiyosiy adabiyotshunoslik metodi asosiy metod sifatida qo'llanildi. Ushbu metod turli adabiyotlarda uchraydigan badiiy hodisalar, uslubiy xususiyatlar va poetik tamoyillarni o'zaro solishtirish orqali ularning umumiy va farqli jihatlarini aniqlash imkonini beradi. Qiyosiy metod yordamida o'zbek va ingliz nasrida postmodernistik uslubning shakllanishi, fragmentarlikning badiiy ifodasi hamda uslubiy yaxlitlikni ta'minlovchi poetik vositalar tahlil qilindi.

Tadqiqot jarayonida o'zbek va ingliz postmodern nasri namunalari tanlab olinib, ulardagi kompozitsion tuzilma, syujet fragmentarligi, intertekstuallik, ko'povozlilik va stilistik o'yin kabi badiiy xususiyatlar qiyosiy tahlil asosida o'rganildi. Ushbu metod yordamida har ikki adabiy muhitda postmodernistik talqin qanday shakllanishi, fragmentarlik qanday estetik vazifa bajarishi hamda matnning uslubiy yaxlitligi qanday vositalar orqali ta'minlanishi aniqlab berildi.

Qiyosiy tahlil natijasida o'zbek va ingliz nasrida postmodernistik poetikaning umumiy xususiyatlari bilan bir qatorda milliy adabiy tafakkur bilan bog'liq o'ziga xos jihatlar ham aniqlandi. Shu tariqa qiyosiy adabiyotshunoslik metodi postmodern nasrda uslub yaxlitligi va fragmentarlik muammosini chuqurroq yoritish hamda ikki adabiyot o'rtasidagi estetik aloqalarni ilmiy asosda tahlil qilish imkonini berdi.

Tahlil va natijalar

Tadqiqot jarayonida o'zbek va ingliz nasrida postmodernistik uslubning asosiy xususiyatlari qiyosiy adabiyotshunoslik metodi asosida tahlil qilindi. Tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, postmodern nasrning muhim belgilaridan biri sifatida fragmentarlik hodisasi har ikki adabiyotda ham faol qo'llaniladi. Fragmentarlik ko'pincha syujetning an'anaviy ketma-ketlikdan chekinishi, voqealar rivojining uzluksiz emas, balki parcha-parcha tarzda berilishi hamda turli matn qatlamlarining o'zaro aralashuvi orqali namoyon bo'ladi. Biroq ushbu parchalanish tashqi ko'rinishda bo'linuvchanlikni ifodalasa-da, matn ichida muayyan uslubiy birlikni saqlab qoladi.

Tahlil jarayonida ingliz postmodern nasrida fragmentarlik ko'proq kompozitsion eksperimentlar, metamatn unsurlari, intertekstuallik va stilistik o'yin orqali yuzaga chiqishi kuzatildi. Ingliz adabiyotida postmodern matnlar ko'pincha turli diskurslar, tarixiy kontekstlar va muallifona ironiyaning uyg'unlashuvi orqali yaratiladi. Bunday asarlarda syujet markazsiz tuzilishga ega bo'lib, voqealar turli nuqtai nazardan beriladi. Natijada matnning umumiy yaxlitligi alohida epizodlar, ramziy obrazlar va takrorlanuvchi motivlar orqali ta'minlanadi.

O'zbek nasrida esa postmodernistik fragmentarlik nisbatan o'ziga xos shaklda namoyon bo'ladi. O'zbek adabiy tafakkurida an'anaviy badiiy uslub bilan postmodernistik elementlar ko'pincha sintez holatida uchraydi. Shu sababli o'zbek postmodern nasrida fragmentarlik ko'pincha ramziy obrazlar, ichki monologlar, falsafiy mushohadalar va metaforik tasvirlar orqali yuzaga keladi. Bunday asarlarda matnning tashqi kompozitsiyasi bo'laklarga ajralgan bo'lsa ham, umumiy g'oya, badiiy muhit va muallifona konsepsiya asarning uslubiy yaxlitligini ta'minlaydi. Qiyosiy tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, ingliz va o'zbek nasrida postmodernistik uslubning ayrim umumiy belgilarini ko'rish mumkin. Jumladan, intertekstuallik, ko'povozlilik, stilistik o'yin, ironik ohang va syujetning fragmentarligi har ikki adabiyotda ham uchraydi. Shu bilan birga, o'zbek nasrida postmodernistik talqin ko'pincha milliy badiiy tafakkur, tarixiy xotira va falsafiy mushohada bilan bog'liq holda shakllansa, ingliz nasrida u ko'proq madaniy pluralizm, diskurslararo dialog va metamatn eksperimentlari bilan bog'liq holda rivojlanadi.

Tahlil natijalari shuni ham ko'rsatdiki, postmodern nasrda uslub yaxlitligi ko'pincha an'anaviy kompozitsion izchillik orqali emas, balki matn ichidagi poetik tizim orqali shakllanadi. Takrorlanuvchi obrazlar, ramziy strukturalar, stilistik birliklar va umumiy estetik muhit asarning ichki yaxlitligini ta'minlovchi asosiy vositalar sifatida namoyon bo'ladi. Shu tariqa fragmentarlik va yaxlitlik postmodern nasrda qarama-qarshi emas, balki bir-birini to'ldiruvchi estetik kategoriyalar sifatida faoliyat ko'rsatadi. Umuman olganda, olib borilgan tahlil natijalari o'zbek va ingliz postmodern nasrida uslub yaxlitligi va fragmentarlik muammosi murakkab poetik tizim asosida shakllanishini ko'rsatdi. Fragmentarlik postmodern matnning tashqi strukturasini ifodalasa, uslubiy yaxlitlik uning ichki estetik tizimi orqali yuzaga keladi. Shu sababli postmodern nasrni tahlil qilishda ushbu ikki hodisani o'zaro bog'liq poetik jarayon sifatida o'rganish muhim ilmiy ahamiyatga ega.

Xulosa

Olib borilgan tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, postmodern nasrda uslub yaxlitligi va fragmentarlik muammosi zamonaviy adabiyotshunoslikda muhim nazariy masalalardan biri hisoblanadi. Postmodernistik poetikada fragmentarlik an'anaviy badiiy kompozitsiyaning buzilishi sifatida emas, balki matnning yangi estetik modelini ifodalovchi muhim poetik tamoyil sifatida namoyon bo'ladi. Shu sababli postmodern nasrda bo'laklarga ajralgan syujet, kompozitsion erkinlik va ko'p qatlamli matn strukturasiga qaramay, asarning ichki uslubiy

yaxlitligi saqlanib qoladi. Tadqiqot jarayonida o'zbek va ingliz nasrida postmodernistik uslubning umumiy hamda o'ziga xos jihatlari aniqlab berildi. Har ikki adabiyotda ham fragmentarlik, intertekstuallik, ko'povozlilik, stilistik o'yin va metafiksiion unsurlar postmodern matnning asosiy belgilaridan biri sifatida namoyon bo'ladi. Biroq ushbu poetik xususiyatlarning ifodalanish shakli milliy adabiy tafakkur va madaniy kontekst bilan bog'liq holda turlicha ko'rinish oladi.

Tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, ingliz postmodern nasrida fragmentarlik ko'proq eksperimental kompozitsiya, diskurslararo dialog va intertekstual strukturalar orqali ifodalansa, o'zbek nasrida u ko'pincha ramziy tasvirlar, falsafiy mushohadalar va milliy badiiy tafakkur bilan uyg'unlashgan holda namoyon bo'ladi. Shunga qaramay, har ikki adabiyotda ham uslubiy yaxlitlik matnning ichki poetik tizimi, takrorlanuvchi motivlar, ramziy strukturalar va muallifona estetik konsepsiya orqali ta'minlanadi. Shuningdek, tadqiqot natijalari postmodern nasrda fragmentarlik va uslubiy yaxlitlik bir-biriga zid hodisalar emasligini ko'rsatdi. Aksincha, ular o'zaro bog'liq estetik kategoriyalar bo'lib, postmodern matnning badiiy tizimini shakllantiradi. Fragmentarlik matnning tashqi strukturasini belgilasa, uslubiy yaxlitlik uning ichki semantik va poetik uyg'unligini ta'minlaydi. Umuman olganda, o'zbek va ingliz nasrini qiyosiy o'rganish postmodernistik poetikaning umumiy qonuniyatlarini hamda milliy adabiy tafakkurga xos o'ziga xos jihatlarni aniqlash imkonini berdi. Mazkur tadqiqot natijalari postmodern nasr poetikasini chuqurroq anglashga xizmat qiladi hamda zamonaviy qiyosiy adabiyotshunoslik rivojiga muhim ilmiy hissa qo'shadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Hassan I. The Postmodern Turn: Essays in Postmodern Theory and Culture. – Columbus: Ohio State University Press, 1987. – 267 p.
2. Lyotard J.-F. The Postmodern Condition: A Report on Knowledge. – Manchester: Manchester University Press, 1984. – 110 p.
3. Hutcheon L. A Poetics of Postmodernism: History, Theory, Fiction. – New York: Routledge, 1988. – 268 p.
4. McHale B. Postmodernist Fiction. – London: Routledge, 2001. – 288 p.
5. Waugh P. Metafiction: The Theory and Practice of Self-Conscious Fiction. – London: Routledge, 2003. – 176 p.
6. Barth J. The Literature of Exhaustion and the Literature of Replenishment. – New York: Vintage Books, 1997. – 245 p.
7. Lodge D. The Modes of Modern Writing: Metaphor, Metonymy, and the Typology of Modern Literature. – London: Edward Arnold, 1977. – 230 p.
8. Eco U. Postscript to The Name of the Rose. – London: Harcourt Brace Jovanovich, 1984. – 82 p.
9. Qosimov B., Yusupov S. Adabiyot nazariyasi. – Toshkent: Fan, 2010. – 256 b.
10. Karimov N. XX asr o'zbek adabiyoti tarixi. – Toshkent: O'zbekiston, 2008. – 420 b.